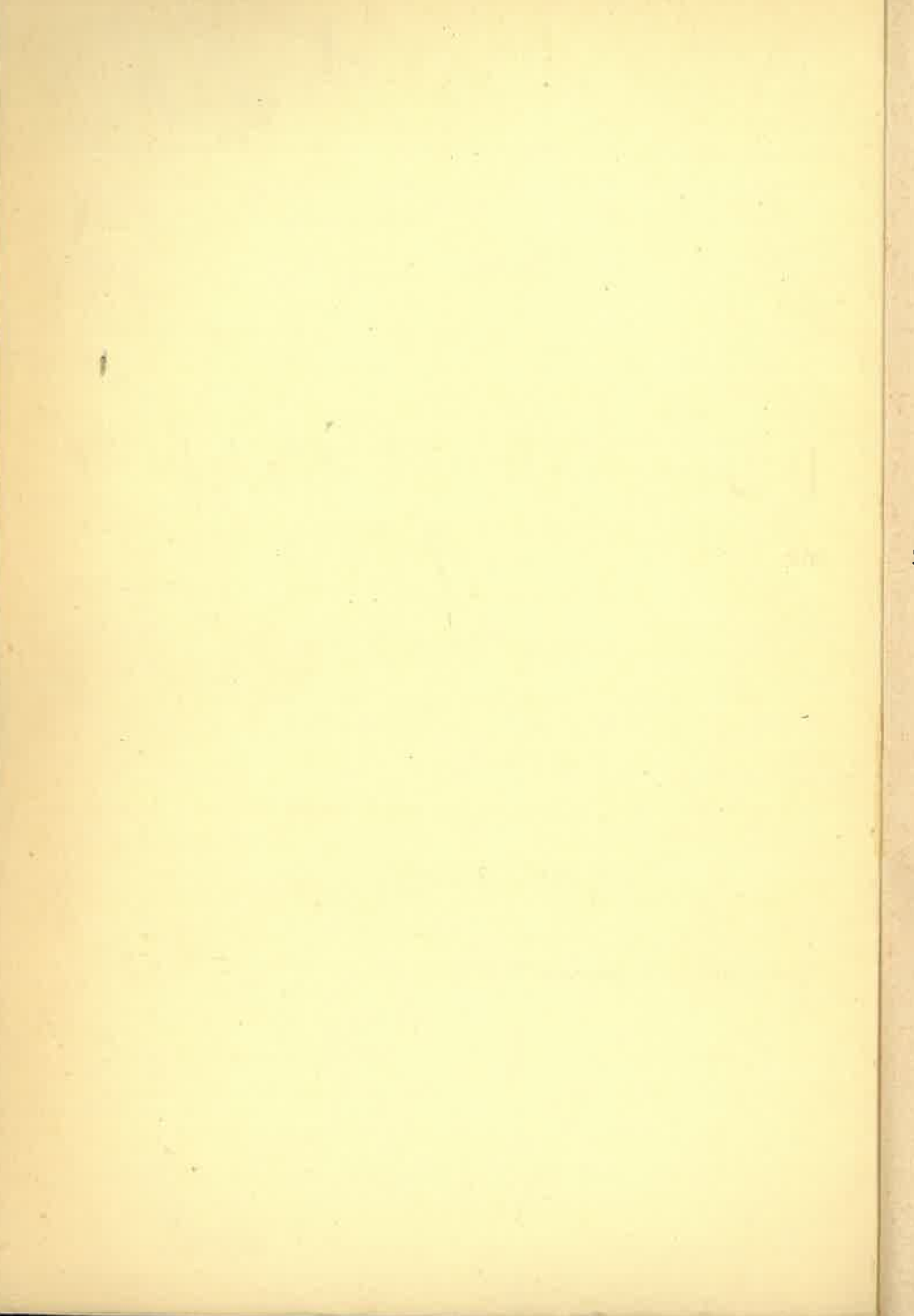

BUBÍNEK ZE SKLA

Scénické pásmo povídek ze stejnojmenné knihy O l g y H e j n é

Výběr, úprava a zpracování scénáře J a n a V o b r u b o v á

BUBÍNEK ZE SKLA

Scénické pásmo povídek ze stejnojmenné knihy Olgy Hejné

- SKLENĚNÁ STĚNA
- NEDĚLNÍ OBĚD
- NEŽNA
- LVÍČE ZLATÉ JAKO PÍSEK
- DEVĚT BALÓNKŮ

Výběr, úprava a zpracování scénáře J a n a V o b r u b o v á

Skleněná stěna

Klavírní předehra končí ráznými akordy.

Eva I. nastupuje ze svého stanoveného místa rázně a rozhodně. Dojde až do úrovně, kde stojí židle, zastaví se frontálně jakoby před překážkou několik kroků nalevo od židle.

Stojí vzpřímeně, přímý pohled upřený před sebe.

S napětím jako by očekávala odpověď.

Zůstává na místě, napětí se uvolňuje, vydychne, přešlápne na místě.

Rozhodně.

Otočí se, dá se do volné chůze jako na procházku směrem k "portálu" a vrací se obloučkem do hloubi jeviště zpět k židli.

Dívá se na ni.

Přisedne na kraj židle.

Rozhodl jsem se. Nebudu už jen tak chodit po ulici. Mám už z toho málem dojem, že svět je za sklem, že lidé jsou za skleněnou stěnou a já k nim nemohu. Jako by si každý dospělý schválně před sebe postavil skleněnou zeď, aby k němu nikdo nemohl. A já jsem desetiletý člověk, a když si umyju ruce a pusu a navléknu čistou košili, myslím, že celý zrovna zářím. Chci lidem říci - lidi, máme přece jen sami sebe, my lidé, tak proč ~~mě~~, lidi, nepustíte k sobě za tu skleněnou stěnu ?

A tak jsem se rozhodl.

A i kdyby ta skleněná stěna opravdu byla, rozbiju ji.

Na nábřeží seděla babička. Jedla makový rohlík a připadala mi jako kuřátko, které se zatoulalo a teď neví kudy kam a rozpačitě zobe.

Skleněná stěna

S pohledem do strany jako by vedle ní někdo seděl.

Odvrací pohled, sklopí hlavu, dívá se dolů.

Napřímí se, ale nedívá se na ni.

Pohled přímo vedle sebe do očí své sousedky.

Uvolnění, pohled se odvrací. Úsměv.

Prudce vstane a vesele vykročí.

Zazní silné akordy na klavír. Zastaví se, tělo mírně natočené bokem, obličej z profilu. Zaposlouchá se.

Stojí v napjatém soustředění, ruce složené za zády, krk natažený, hlavu vzpřímenou. Hudba se zvolňuje, ztišuje. Napětí povoluje, hlava se otáčí stranou k "pánovi".

Otáčí hlavu zpět za zdrojem hudby.

Pohled se opět stočí přes levé rameno na "pána".

Maličko se přiblíží k "pánovi".

Poslouchá hudbu s pocitem, že stojí vedle někoho, kdo ho bere na vědomí.

Konec hrůby. Prudké otočení frontálně od hlediště.

To se tak řeka pěkně leskne, vidíte, paní, řekl jsem, abych ji nějak potěšil. Kývala hlavou.

Vy musíte být hodná, řekl jsem potichu a už jsem nevěděl, co dál.

Ale vzmužil jsem se a pověděl jí, co jsem si myslel. Jste jako kuřátko.

Nepotřebujete nějak pomoci ?

Stará paní řekla, že ne, ale viděl jsem, že ji to potěšilo.

Nadšeně jsem se s ní rozloučil a spěchal jsem po nábřeží.

Zastavila mě hudba. Letěla a nesla se z okna konservatoře.

Posloucháte, jak hrají ? řek jsem pánovi, který si zapaloval cigaretu. Pán neposlouchal.

Moje mazinka je někdy mrzutá, a když začne hrát v rádiu taková hudba, tak poslouchá a už není mrzutá.

Pán vydechl kouř. "Ha, hudba je ohromná věc".

A poslouchali jsme spolu.

To mi dodalo odvahy.

Skleněná stěna

Vyběhne až na okraj jeviště, mluví radostně.
Jednotlivé věty jakoby vybuchovaly.

Nadechne se a udělá široké gesto oběma pažemi, takže dlaně jsou otevřené do hlediště, vydechne, paže uvolňují gesto, celé tělo stojí v harmonickém uvolněném postoji, hlava vztyčená, v obličeji šťastný úsměv.

Směje se, celé tělo se radostně vzepne, poskočí si. Otočí se bokem a dá se na procházku obloučkem opět k židli. Mluví zvolna.

Zastaví se. Sedne na židli. Pohledem přejíždí plochu "stolku".

Pohled sklouzne na nožky stolku.

Pohled se vrací k desce stolku.

Ruka lehce přejede po desce stolku doleva a doprava a pohybem naznačuje, že se kýve.

Všimne si protějšího stolku v restauraci.
Sdílně.

Zatají dech.

Rozbil jsem skleněnou stěnu. Mohu k lidem ! Mohu jim říkat, co si myslím. Mohu jim říct - podívejte se na racky, vidíte vítr ve stromech ? Mohu jim říct...

všecko jim mohu říct a oni mi odpovídají !

Tak jsem šel ulicemi a měl jsem radost a dostal jsem chuť napít se studené šťávy. V kapse mi cinkala koruna a tak jsem se zastavil v parku u kiosku.

Seděl jsem u malého bílého kulatého stolečku, měl křehké nožky a trochu se viklal.

To nevadí, stolečku, usmíval jsem se a kolíbal ho, jako by byl živý.

Proti mně si sedli dva usměvaví lidé.

Chtěl jsem jim říct, že jsem rád, že jste si sedli ke mně

a vtom se pán proti mně zakousl do buřtu

Skleněná stěna

Trhne sebou tak, že se přitiskne zády pevně k opěradlu.

Stále se upřeně dívá k protějším stolku.

Odvrátí pohled stranou.

Zklamaně.

S odporem si prohlíží košili na prsou.

Vnímá pach mastnoty

Zvedne hlavu, napřímí se na židli, rozhodne se, pohled jde mimo protější stolek.

Bez obalu.

Zaváhá.

Hlavou udělá odmítavé gesto.

V očích mu svítne nový nápad. Rychle.

Nespokojeně přesedne na židli. Váhavě.

Upře pohled na protější stolek. Zvolna.

Vyčítavě, energie čím dál tím víc upadá, nakonec s odporem.

a mastná horká šťáva mi stříkla do tváře a na košili. Podíval jsem se na pána a úzkostí jsem ani nedýchal. Teď řekne - bože můj, chlapče - a já řeknu - já vím, že za to nemůžete, za to může ten buřt, že je tak mastný a tlustý a nařvaný. Tušil jsem rozhovor plný omluv a soucitu.

Ale pán mlčel a paní se na něho usmívala.

Asi si nevšimli.

A košili mám samou ohavnou skvrnu

a celý jsem cítit jako ten buřt.

Řeknu mu to docela přímo, jako jsem dosud říkal všem, co jsem jim chtěl říct. Řeknu mu :

pane, váš buřt mě postříkal. Nebo - pane, postříkal jste mě omastkem vašeho horkého buřtu.

Nebo - jak bych mu to řekl ? Snad - soudruhu, podívejte se, co mi udělal váš buřt.

To je takové hloupé.

Nebo, že bych řekl - vy a váš buřt jste mi ublížili ?

Nebo : to se nedovedete omluvit dítěti, když ho postříkáte buřtem ?

Nebo, soudruhu, nejvíc je mi líto, že si ani nevšimáte, co mi udělal váš tlustý a nabobtnalý buřt.

Skloněná stěna

Upřený pohled přestává vidět jasně, kalí se.

Skloní hlavu, bez ohledu polkne slzy. Zvolna zvedá hlavu, vstane, postoupí krok dopředu, zastaví se.

Hledí do země.

Jemně hraje hudba.

Stojí, tělo schoulené do sebe, smutně se rozhlíží kolem, ustoupí o krok jako před překážkou.

Zvedne hlavu, pohled neurčitě upřený do dálky.

Hudba umlká.

Schoulí se ještě víc, ohnutá ramena, paže bezmocně visí podél těla, tělo jakoby se zmenšilo, skoro se chvěje zimou.

Chvilí stojí nepohmutě, zvolna se otáčí a pomalu odchází na své výchozí místo.

Hudba.

Nebo, copak, pane, nemáte oči a pusu, abyste se podíval a řekl, že má bílá košile...

Najednou mi bylo hrozně smutno a cítil jsem, že tomu člověku nemohu nic říct.

Asi jsem ještě malý na to, říkat někomu nepříjemné věci.

A zase jsem viděl toho pána s tou paní jakoby přes skleněnou stěnu

a byl jsem na světě sám.

Dozvívá hudba, veselá a čilá.

Ze svého stanoveného místa prudce nastupuje Jana přímočaře k židli. Způsobně se usadí, rovná záda, nohy u sebe, ruce položí na kolena.

Přesedne na židli, složí jednu nohu pod sebe, usadí se šikmo, jedním loktem opřena o opěradlo, zá-
pěstí opřené paže svírá druhou rukou.

Vypráví plynně, rozlišuje osoby jen natočením hla-
vy, pohledem se zastavuje u místa, kde kdo sedává.
Napodobuje způsob, jak kdo mluví.

Konečně jsme se usadili. Oknem svítilo jarní slunce a polévka byla hovězí. Já sedím proti Vítkovi, který je nejmenší. Irena klečí na gauči, sedí si na patách. To ona nejradši. Nevyrší sedět normálně. Tatínek sedí vedle maminky. Babička raději u stolu nejí, říká, že by se nenajedla. My se najíst musíme. Babička se mačká ve Vítkově školní lavici a jí polévku na šikmé ploše. Tam se nají. Konečně jsme se usadili.

"Mám málo kytu," povídá táta, když mu maminka nalila polévku. "Co ?" zeptala se Irena. "Kytu ?" Vítek se směje. "ky-tu, ky-tu." říká po nich. "Co je na tom k smíchu ? Jez", říká táta a dívá se po nás. Tak jez taky, říká mu máma a je smutná. Máma je vždycky v neděli v poledne smutná. "Kyt na okno," zlobí se táta. "Zasklívám to okno, co Irena rozbila."

Nedělní oběd

Položí si ruku na prsa, potřásá hlavou na ~~známém~~ nesouhlasu. Celou paží a nataženým ukazovákem udělá přímé gesto.

Vyhoupne se se židle, stojí frontálně, jako by se představovala.

Omlouvá se.

Se zaujetím.

Přešlápne na místě, jedmu nohu natáhne stranou, zasní se.

Nohu opět přitáhne k druhé, stojí vzpřímeně plnou vahou na obou nohou; věčně.

Prudce reaguje jako na zavolání.

Uvědomí si.

Sedne si, ruce dlaněmi k sobě složí do klína.

Táž hra jako předtím. Pohyby hlavy a upřeným pohledem na různá místa ujasňuje, o koho jde.

To Vašek.

Vašek jsem já.

Otevřel jsem tenkrát okýnko u koupelny a vznikl průvan.

Chtěl jsem vysílat písně o Mayzu, měl jsem vymyšlenou jednu o žížale, jak se směje, a tak jsem otevřel okno. Koupelna, to je moje rozhlasová kabina a vysílám do boční ulice, kde je malý provoz.

Mamí to snít překrásně.

No a tenkrát jsem nezavřel za sebou dveře a okno se rozbilo.

"Co nejíš", křičí na mě táta.

Aha, on je oběd.

Mamáčíím lžící do polévky a vypadla mi z ruky.

"Co děláš ?" Táta se zlobí. Vidím, že ještě nezačal jíst. Máma je smutná. Asi ji bolí hlava. Vždycky ji bolí v neděli v poledne hlava. Vítek se culí a obzírá celý stůl jako kapitán. Irena se zvrátila na gauči a strká hlavu někam za polštář. Směje se, vím to. A smát se při obědě nesmí. "Tak jezte, vředy chá maminka.

Napřímí se jako ve střehu.

Posazení se uvolní. Vyrovnané.

Laoužnický.

Nakrčí nos a silně mrkne oběma víčky současně.

Přesedne opět na jednu nohu ohnutou v koleně, loktem jedné ruky se opře o opěradlo.

S pohledem upřeným do dálky.

Narovná se v zádech. Pohled se vrací do věčné skutečnosti.

Ohnutou nohu, na níž seděla, opět narovná dolů, ruce v klíně.

Krčí rameny.

Prudce vstane, pokročí před židli.

Myslím, že se hněvá na tátu, že je tak rozpálený a kulí na mne oči.

To jsou oči ! Jako dvě hrozby.

Naštěstí jsem na ty hrozby už zvyklý a je mi to celkem jedno.

Mám rád hovězí polévku a pak bude maso.

Já myslím pořád na velbloudy. Jím a vidím karavany velbloudů. Ale přitom mi chutná a velbloudy si promítám tajně, v duchu, jako v mé osobní televizi. Tak mi nikdo nic nevytkne.

Táta už asi brzy někoho vyhodí. Ještě se nedotkl jídla a maminka mu řekla: "Každý se před tebou třese, jen hlídáš, jak kdo jí, a sám nejíš."

Ona se nakonec nikdy neovládne a řekne mu to před námi.

Prý se to nemá, ale je to celkem jedno, protože my stejně víme, že si to myslí.

A stejně to přesně tak není. Nikdo se před ním netřese a Irena s Vítkem se nenajedí proto, že ona hraje Vítkovi divadlo a Vítek ji nadšeně sleduje. No a táta se nenají proto, že je chce vychovat.

Nedělní oběd

Složí obě ruce za záda, hlavu mírně zakloní, spokojeně se usměje.

Oběma rukama současně udělá gesto do stran a připaží, ruce chvíli nechá přitisknuté ke stehům. Vydechne, paže uvolní, přendá ruce na klín. Pozornost se opět vrací v pohledu k ostatním osobám u oběda.

Přímou řečí napodobuje dospělé.

Pokývá hlavou a obrátí oči vzhůru.

Pozornost se hned vrací zpět. Během celého dalšího textu reprodukuje stupňování nějaké atmosféry v tempu i síle hlasu.

S trochou ironie.

Spokojeně, lišácky.

Unaveně vydechne.

Prudce vatane.

Zato já se najím, i když na mě někdo křičí.
Nevšímám si toho, soustředím se na hovězí polévku
a promítnu si ve své osobní televizi velbloudy.

Máma sedí nad plným talířem a dív nepláče. Irena
kopne pod stolem Vítka.

"Ireno, do kuchyně," křičí táta. "A ty taky, Vítka!"
Ještě se neví o mých velbloudech.

"Vždyť v kuchyni není místo," říká podrážděně maminka, "kde tam budu sedět?" "Tak půjde Vítek vedle do pokoje." Maminka se zvedla a nese si talíř za Vítkem. "Kam jdeš?" volá táta. "To se nemůžu jednou najíst v klidu?" "Právě takhle budeš mít klid," odpovídá mu uraženě.

Táta si přidal do polévky koření a s chutí se najedl. Měl klid.

Mně taky chutná. A dám si maso.

Maminka odnáší přes náš pokoj talíře a má zavázanou hlavu. "Pojď jíst sem ke mně," zve ji táta laskavě. Vrtí hlavou, ale vidíme, že by šla ráda.

Najednou tatínek vyletí.

Neodělní oběd

Obě paže širokým gestem zvedne vzhůru a prudkým hnutím se spouští.

Udiveně se rozhlíží.

Zhluboka se nadechne, spěšně.

Přešlápne na místě.

Jako když vypráví konec pohádky.

Oživeně, s nápadem.

Rozhodně.

Několik akordů na závěr.

"Já jsem zapomněl!"

Maminka se dívá, co se děje.

"Ale v televizi je fotbal," říká tatínek provinile a odnáší si do druhého pokoje svůj talíř a kompot. Usadil se u stolečku a já vím, že tím jsme pro něho přestali existovat.

Přišla babička, vypráví Vítovi o kočičce, a Vítek poslouchá a baští, Irena přestala vyvádět a mezi sousty kreslí na igelitový ubrus růžovou kočičku. Hned si taky zkusím něco vymalovat. Třeba velblouda nebo plameňáka.

Ale napřed si dám ještě kus masa.

Něžná

Hudba hraje jemně stupnicovou etudu.

Eva II. zvolna nastupuje ze svého stanoveného místa, zůstane stát několik kroků napravo od židle s rukama spojenýma před sebou.

Přešlápne na místě, uvolní ruce podél těla.

Povzdychne si.

Usedne na židli, ruce na klín.

Zahledí se před sebe. Zpozorní. Velmi volně a jemně.

V pauzách jako by prohlížela obraz.

Soustřeďuje se.

Vytrhne se ze soustředění, pootočí hlavu stranou, zdušeným šeptem.

Zuzana brečela. Chtěla čurat, ale já jsem se bál, že by nám ujel autobus. Lidé už nastupovali a já měl plné ruce. Zuzančinu pláštěnku, rajská jablíčka, medvěda a plnou tašku Zuzančiných punčocháčů a hraček. Vykulil se kastrůlek pro medvědy a Zuzka ho sebrala, že by prý její medvědi neměli z čeho papat. Nastoupili jsme a Zuzka si hned vlezla na sedátko vedle neznámé holky. Dal jsem všechny věci nahoru do sítky, vlastně jsem je tam vyhodil, protože tam dosáhnou snad až za měsíc.

Usadil jsem se naproti Zuzaně a zahleděl se na holčičku vedle ní.

Jako bych neseděl v autobuse, ale stál před starým obrazem,

svítila tam klidná,

něžná

a zářivá.

Vzpomínal jsem, kde už jsem podobný obraz viděl, jestli snad u babičky nad postelí, co na ní spává Zuzka, když je tam na návštěvě.

"Já chci čurat," řekla polohlasně Zuzana, "ale teď hned."

Něžná

Odvrátí hlavu a nápadně se dívá na opačnou stranu.
Zhluboka se nadechne, hlavu pootočí zpět.

Stočí pohled vyhýbavě stranou.

Opatrně se vrací pohledem před sebe.
S přímým pohledem.

Zírá s obdivem. Pauza. Pohled sklouzne kousek
stranou na Zuzanu vedle Něžné. Věcně.
V duchu se zlobí. Tiše.
Zadívá se na Něžnou. S obavou.

Zarazí se.

Narovná záda a napřímí hlavu. Rozhodně ji odvrátí
stranou.

Uvolní napětí. Sladce.

Odměřeně.

Posměšně.

Dělal jsem, že neslyším.

"Ať zastaví, pro tu chvílečku se svět nezboří,"
řekla nějaká paní ve žlutém šátku a vedla naši Zuzanu k šoferovi. Šofér opravdu zastavil, lidé si šeptali a usmívali se

a já jsem se chvílí na protější sedátko nemohl ani podívat.

Když jsem se konečně podíval,

Něžná tam seděla, ani se nehnula. Zářila jako lampička.

Zuzana potřebovala utřít nos.

Copak můžu říct, utři si nos, Zuzano ? Vysmrkej se ?
Něžná by zmizela, rozplynula by se. Jistě sama nikdy nesmrká. Jak by mohla smrkat ? A podíval jsem se na její bělounký nos a čelo. Oči jako motýli se rozletěly ke mně,

ale zůstaly stát na kapesníku, který jsem vytáhl mimoděk z kapsy.

Ne, nebudu Zuzaně utírat nos.

"Utři si nosánek, panenko,"

řekla zas ta paní, která prve zavedla Zuzku k šoferovi a kterou asi ze všeho na světě nejvíc baví starat se o mrňavé děti.

Napřímí hlavu až téměř do záklonu.
Pohled stáčí co nejdál dozadu.

Kňourá.

Sladce, až jízlivě.

Nazlobeně se podívá před sebe na Zuzanu.

Udělá stisknutými prsty výrazné gesto zakroucení
se strany na stranu.

Obě ruce položí na kolena. Upře zkoumavý pohled na
Něžnou.

Zlobně se dívá na Zuzanu, čím dál tím víc zloba
vzrůstá.

Celá se na židli napřimuje, prudce zvedne hlavu,
pohledem utkví nahoře.

Díval jsem se schválně ven
a ohlížel se za sebe, kde se ve skle odrážel obrázek Něžné.

"Já jsem ztratila kapesník."

"Tak ti utře nosánek bratr," provokovala lidumilná žena

a tak jsem vstal

a zakroutil Zuzaně nosem, až se rozbřečela.

Něžná se ani nepohmula. Její tmaví motýli sledovali můj kapesník, jak putuje zpátky do kapsy.

Přál jsem v duchu Zuzaně, aby zpod sedátka vystrčil hlavu ošklivý černý pes a vybafl na ni, nebo aby se jí vysypala na hlavu taška s jejími medvědy a kastrůlky. Měl jsem vztek na ni i na babičku, která nám vždycky napěchuje plnou kabelu, na maminku, že chtěla, abych přivezl rajčata, a já jsem pak jako stěhovací podnik, nemotorný a směšný.

A v tom jsem uviděl to rajske jablíčko. Sedělo nahoře na samém okraji sítky zralé a chtivé, jenjen spadnout na Zuzanu.

Něžná

Se zadostiučiněním.

S pohledem stále upřeným vzhůru vyčkává se zatajený dechem. Na okamžik sklouzne pohled níž na sedadlo.

Vymrští se se židle a o krok ustoupí zářšením.
Zoufale.

Natáhne krk a natočí hlavu stranou.

Uvolní krk i hlavu. Rezolutně.

Překvapeně.

Dívá se na Něžnou věčně, s vystřízlivěním, ale bez zklamání. Hbitě.

Oživeně.

Vesele.

Oahotně.

Pomsta se blíží, řekl jsem si.

A najednou se Nežná naklonila k Zuzaně
a rajče jí plesklo po tváři.

Vyskočil jsem a zoufale přihlížel, jak si utírá
kluzká zrníčka s tváře a vlasů. Jak si utírá svetr
a sukni.

A Zuzana vesele vykřikne "Bác!"

Dal jsem jí pohlavek,
ale Nežná se smála

a já jsem viděl, že to není babiččin starý obraz,
ale že je to holka asi tak z šesté třídy a že má
mezi zrnky rajčete pihy. Že se jí páře u krku svetr,
že má prstýnek z kočičího zlata a že jí z aktyčky
kouká nedojedený chleba se škvarkovým sádlem.

Pak hned vystupovala a my jsme taky vystupovali a
ona říkala:

"Já musím utíkat, musím to zaprat, mělo by se to
zaprat co nejdřív, to víš rajče. Já bydlím tamhle
na konci ulice, co je to zahradnictví."

Nabídl jsem jí, že by jí to zaprala naše maminka,
že bydlím blíž.

Celým tělem probíhá radostné rozechvění se stoupající osvobozující dobrou náladou.

Zhluboka nadechne, stojí vzpřímeně, hlavu téměř zakloněnou. Šťastně se usměje, rychle dodá.

Otočí se a poskakujíc vrací se směrem odkud nastoupila.

Hudba přehrává rychle stupnice.

"Já rajčata taky ráda," řekla Něžná a vůbec se nezdráhala, když jsem jí jedno jablíčko dal. Zakousla se do něho a řekla: "Když to bude trochu vidět, nevidáno, to rajče je ale opravdu dobré, má takovou zvláštní dobrou chuť." A skákala jako zajíc, až vlítla do kaluže a vykřikovala, že teď už je to fuk, trochu bláta víc nebo míň, stejně se musí celá vyprat a osprchovat.

A do mě vjela nečekaná radost, že Něžná je děvče, s kterým si můžu povídat a vyvádět a běhat.

Lviče zlaté jako písek

Hudba jemně hraje křehkou melodii.

Ivana vyjde ze svého místa, mluví už cestou, hlavu pootočenou doleva k partnerovi.

Zastaví se. Otočí hlavu na druhou stranu k druhému partnerovi.

Napodobuje dětský hrdelní tón.

Přešlápne na místě, dívá se před sebe.

Jemně a s něhou.

Rychleji a vesele.

Udělá krok kupředu, zhluboka se nadechne, téměř šeptá pomalu a tajemně.

Spiklenecky se usměje.

Triumfálně a hlasitě.

"Moje maminka má modrou konvičku," říká Jitka, "a každý večer si v ní přinese dešťovou vodu, děda jí chytá do soudku, aby měla maminka na květiny. Kamélii zalívá sama, ale ostatní smím zalívat já. Moje maminka má hrozně ráda květiny."

"Moje nemá čas," říká Jana, "koupe každý večer Famušku. A pořád si s ní povídá, říká jí grrrr a Famuška taky říká grrrr."

Jindřišek si představuje maminku Jitky, spěchá s modrou konvičkou po schodech a nese dešťovou vodu pro kamélii. A Janinu maminku, jak omývá děťátko, jak se lampa odráží ve vaničce.

A jak potom nese dětské tělíčko jako bochníček chleba a pokládá je opatrně na rozestřené plenky.

Jindřišek si poskočí, a jako by skočil rovnou do nějakého slunného světa, pusa se mu rozšíří od ucha k uchu a v očích se blýskne radost.

"To já mám - já mám doma -
ale nikomu to, holky, neříkejte,
já mám doma lva !

Lviče zlaté jako písek

Hlas nabývá plnosti a zvučnosti. Tempo se zrychluje.

Zarazí se a rychle pokračuje.

Sama se dává strhnout tím, co říká. Oči rozzářené, usměje se.

Zůstane ohvíli bez hnutí, šťastný pohled upřený daleko do dálky. Pauza.

Zrušení napětí, návrat do skutečnosti. Shovívavě se usměje, pokrčí rameny.

Napřímí celé tělo, hlavu výhruzně vztýčí.

Přejde pár kroků.

Pohledem vyprovádí odcházející děvčata.

Otáčí hlavu zpět, nechá ji poloschýlenou k zemi, pohled posmutnělý.

Napřimuje hlavu, v pohledu se zračí obavy.

Malinko zvrátí hlavu dozadu, pohledem se noří do sebe.

Volně, ztišeně.

Vážně! Lviče, zlaté jako... jako písek. A má hřívu !
A když se někdo rozzlobí, tak mě ten lev chrání a
mážu chodit a hlasitě zpívat a nikdo mi nesmí říct
- nehulákej. A mámě taky ne.

Ona taky ráda zpívá. A pořád se směje, moje máma se
pořád směje, chodíme spolu na motýly, fakt, máma bě-
há a chytí vždycky toho nejhezčího.

A směje se."

Jitka a Jana se culí, všemu věří, ale tomu lvu moc ne.
"Počkejte, někdy vám ho ukážu," slibuje Jindra.

Jitka a Jana zašly za roh, jejich hlásky zmlkly

a Jindra zůstal sám.

Před ním je jeho domov

a za ním jde lviče z jeho snů.

Jindra se s ním nemůže rozloučit, i když ví, že
až přijde domů, máma nebude zpívat a táta bude

Uvolněné paže visí bezvládně podél těla, ramena povolená, pohled matný, plný smutku. Sotva slyšitelně. Živěji.

S pohledem upřeným na jedno místo.

Polekaně zalétá pohledem kolem sebe.

Pohled opět uchýlí na jedno místo.

Volně, vážně a pozorně přejíždí pohledem velkým obloukem zprava doleva a zpět.

Pauza.

Pokročí těsně k židli. Konkrétně.

Usedne vzpřímeně, nohy u sebe, ruce na klín.

Přesedne šikmo na židli, nohu přes nohu, prohlíží si nehty. S unaveným a znechuceným povzdechem.

zamračený a unavený.

Všecko je jiné, než řekl dětem. Všecko je jiné.

Ale proč to vůbec povídal ? Proč si vymýšlí, když to není pravda ?

Povídám a povídám, navykládám toho, spletu všechno dokromady, motýly a lva a zpívání a mámu a slunce a trávu a nemá to hlavu ani patu. Proč se bojím povědět jaké to opravdu je ?

A jaké to vlastně je doopravdy ?

Pořád jen myslím na všelijaká strakatá a zlatá zvířata, na lva, zlatého jako písek, učím se číst a počítat.

ale jaké je to kolem ~~me~~ doopravdy, toho si nevšímám.

Jindra vešel do domu.

Jeho lvíče, zlaté jako písek, se ztrácelo až se měnilo jen ve světlostoučku potřebu radosti.

Maminka mu dala oběd a unaveně si sedla.

"Najezdila jsem se. A stejně jsem ty bezešvé krepsilony nesehnala. Lidé mají peněz, že nevědí, co s nimi, všechno skoupí a já abych chodila jen tak. A odpoledne mám jít ke krejčímu, budeš doma sám.

Přesedne opět do původní pozice. Tiše.

Během řeči se pomalu předklání kupředu, zesiluje
a zrychluje mluvu.

Opře se lokty o kolena.

Vzpřímí se, poposedne, ruce pevně spojí jedm přes
druhou.

Spojené ruce táhlým pohybem pokládá na klín.

Zůstane v této pozici v soustředění.

Uvolňuje napětí, oboulí se na židli, tiše, volně,
prosebně, ale s vnitřním rozhodnutím.

Nepřipouští druhého ke slovu, zvyšuje hlas.

Odmítavé gesto rukou.

Pohrdavě se usměje.

Naléhá.

Naléhání přechází v zoufalé prosebné zvolání.

Kdyby mi byl táta sehnal bory, mohl jsem mít z Tuzem teslový kostým, ale to si táta honem koupil transistor a teď mamín kvůli němu chodit a sbírat po obchodech."

Jindra mlčí

a jeho lviče, zlaté jako písek, jeho světelná touha po radosti se do něho vkrádá,
Jindra cítí sílu a odvahu říct něco,

co by zadrželo maminku,
změnilo její úmysly a myšlenky.
Lviče se připravilo ke skoku.

"Mami, nikam nechoď. Vlastně - půjdeme spolu. Půjdeme... no třeba... třeba chytat motýly !
Uvidíš, mami, že chytíš toho nejhezčího. Nechoď ke krejčímu. Pojeď se mnou, mami.
Ke krejčímu půjdeš třeba za týden.
A ty punčochy nestojí za to, musíš být kvůli nim smutná.
Musíš být veselá, mami.
Buď veselá, mami !"

Lviče zlaté jako písek

Chvilí setrvá s výrazem napětí v celém těle i v obličeji.

Pauza.

Uvolnění. Usměje se. S pochopením.

Zaraženě.

Předkloní se. Jednou rukou si podepře hlavu.

Napřímí se, ruce složí do klína, zavrtí se na židli, schoulí se.

Sklopí oči.

Přesedne. Zklidněně.

Vstane, celá postava harmonicky vyrovnána, pohled jasný a prořádný vnitřní radostí.

S prvními takty hudby odchází rychle pryč.

Taktak, že Jindra neřekl - nebo na tebe přijde lev !
Maminka zůstala zmateně stát.
Pak si sedla a rozplakala se.

Jindra myslel, že ji ublížil, hladil ji, ale maminka mu řekla, docela jako by to nebyla maminka, ale Jana nebo Jitka :

"Já nemám kapesník, půjč mi kapesník."

A utřela si oči a nos a ještě dlouho mlčela

a pak šli s Jindrou na trolejbus a jeli z města ven, na louku.

Devět balónků

Osoby

Zuzana	Bohuna
Tonka	Eva II.
Kanakýnka	Ivana
Dospělá osoba na mostě	Eva I.
Dítě	Jana
Kazinka	Ivana
Prodavačka balónků	Eva III.

Hudba.

Během hudby se rychle postaví k židli na jevišti ještě jedna židle z levé strany.

Hudba končí.

Bohuna jde loutavým krokem, chvílemi se zastavuje, opět se dává do volného pohybu, nejde přímočaře, ale sem tam, aby cesta dále trvala.

Tváří se spokojeně.

Zuzka :

Dnes jsem vyšla ze školy a Pepík z osmé mi vzal tašku. Já jsem vždycky ráda, když Pepíka potkám. Ne proto, že mi nosí tašku. Já kvůli Pepíkovi. Vypadá, jako když se mračí, ale nemračí se. On se vlastně trochu mračí, ale přitom se culí, vypadá to, jako když jdou mraky a mezi nimi vždycky vykoukne sluníčko. Přesně tak se Pepík dívá. Tak

Pochlédne se. Zastaví se.

Pokračuje v chůzi jako předtím.

Zastaví se, hlavou pokývne zleva doprava a sprava
doleva dvakrát za sebou.

Překvapeně.

Sklouzne pohledem na okamžik k zemi, ihned se ale
pohled vrací nahoru a sleduje Pepíkovo jednání.

Zmocňuje se jí radost, zvyšuje hlas, zrychluje
tempo.

jsem šli, rostou tam podél řeky veliké stříbrné osiky, já jsem kopala kamínek a Pepík šel za mnou.

"Zusko, Zusano !" zavolal mě někdo.

Tonka. Dohnala nás a hned, že mi Pepík nosí tašku.

"No a ?" řekl Pepík. "No a ?" řekl Pepík. "Je ti něco do toho ?" Tonka je Pepíkova sestra, chodí do devítky, ale z Pepíka má trochu strach.

Tak už nic neříkala a cupala si to po obrubníku za Pepíkem. Já pořád kopala do křemínku a sem tam jsem mrkla po Pepíkovi.

Kráček, slunce, mrak a slunce.

Najednou bylo toho slunce víc a víc, Pepík se zastavil, vyndal z kapsy žlutý balónek a začal ho nafukovat.

Křemínek mi rozčilením odletěl do bezu a jen jsem čekala, až Pepík ten balónek nafoukne.

A balónek jakoby ožil, smál se na svět víc a víc, a když už byl větší než Pepíkova hlava, stiskl Pepík suby, satočil balónkem a zavázal ho nitkou. A pak mi ho hodil.

"Jé, ten je krásný," vykřikla jsem, "jako slunce !"

Devět balíků

Opět se směje, vydechne. Pootočí hlavu, vystřízliví.

Dotčeně.

S obavou.

Opět se dá do chůze jako na začátku.

Zastaví se .

Zklamaně.

Věcně, rychle.

Přejde pár kroků. Zastaví se. Nejistě.

Pohodí hlavou. Znechuceně.

Pokrčí rameny.

Volně jde směrem k židli. Uvažuje.

S nadějí.

Rozhodne se.

"To si, Zuzano, oddychneš, až dostaneš rozum,
že jo ?" neodpustila si Tonka.

Já nevím, proč mi to vždycky říká,
ale trochu se toho rozumu, který Tonka myslí, bo-
jím. Nebude mi, až ten rozum dostanu, smutno ?
Pepík nesl obě tašky, svou a mou, a hlavou pinkal
do balónku, který jsem mu nahrávala.

Ale najednou spadl místo Pepíkovi na hlavu Tonce,
ta po něm práskla taškou a bylo po balónku.

Celá ta veselá nádhera byla pryč.

Pepík Tonce jednu vrazil, možná i dvě, Tonka ječe-
la a já jsem v rozpacích popadla svou tašku a utek-
la jsem.

Máma na mně asi poznala, že se něco stalo, protože
se ptala: "Copak je ti ?" Řekla jsem, že nic.

Odpoledne u nás zasvonila Tonka. Ani jsem nešla
ven, ale máma přišla, že Tonka by ráda, abych s ní
jela do Prahy.

"Jestli chceš, tak jeď," řekla máma, "a vezmi si taky
nějakou korunu, kdybys měla žízeň nebo hlad."

Snad bych s ní měla jet.

Třeba mi poví něco o Pepíkovi.

Vzala jsem si desetikorunu a chtěla jsem si obléknout
nový bílý svetr, ale zapomněla jsem a vzpomněla jsem si
až v autobuse.

Devět balónků

Usedne na pravou židli jako na sedadlo v autobusu.
Tonka rychle přisedne na volné sedadlo, ukazuje
rukou směrem přes sousedku jako do uličky.
Obě se dívají k zemi.

Zuzka odvrací pohled od bot, zády se přitlačí k opě-
radlu, tiše, spokojeně, pro sebe.

Zarazí se.

Dívá se stranou jakoby o nic nešlo. Ledabylo.

Šibalsky se směje.

Spiklenecky.

Zarazí se.

Se samozřejmostí.

Podívá se na Tonku.

Vyjížděli jsme ze Stodůlek,

Když do mě Tonka strčila a ukázala prstem dolů
k podlaze.

Tonka :

Vidíš ty lodičky ? Ty s jehlovými podpatky. Zrovna
pro takové si jedu. Sensace ! Do divadla a tak.

Zuzka :

To je dobře, že jsem ještě dítě, já si koupím
zmrzlinu a bude mi krásně. Ono se řekne - to je
dobře, že jsem ještě dítě -
a přitom čekám, kdy Tonka začne o Pepíkovi.

Co Pepík ?

Tonka :

Ty liško. Máš zájem, viď ?
Neboj se, dáš si foukanou...

Zuzka :

Jak - foukanou ?

Tonka :

Jasný. Koukáš po klukách, tak potřebuješ foukanou.

Zuzka :

Potřebuju ? Copak už jsem velká ?

Šeptem.

Zavrtí se na sedadle. Tiše. Pro sebe.

Sama se usměje té představě. Po očku hledí po Tonce.

Vstane.

Také vstane, strčí do Zuzky.

Obě udělají několik kroků, aby se dostaly dál od židlí, stojí natočeny bokem. Tonka naznačí pohybem hlavy směrem k protějšímu portálu.

Chvatně.

Posetrčí Zuzku, která stojí narozdvojně, kousek před sebe.

Pootočí hlavu do hloubi jeviště, upře tam pohled, jako by ji něco zaujalo, spěšně přechází tím směrem za Zuzčinými zády.

Otočí se a volá na Zuzku.

Rychle odchází.

V místě, kde předtím pohledem Tonka naznačila kadeřnictví, se objeví Manekýnka.

Tonka :

Jestli nemáš peníze, tak ti půjčím.

Zuzka :

To už jsme jely tramvají a já jsem se snažila představit si sebe jako načesanou pionýrku.

Tonka přece musí vědět, proč mám být kvůli Pepíkovi načesaná.

Tonka :

Vystup.

Tady je prima kadeřnictví.

Pak se můžeme podívat do Domu módy, ale napřed ať ti tu srovnají to tvý chroští, ať nevypadáš jako čau čau, to je pes, takovej chlupatej.

Tak běž.

Já se zatím půjdu podívat na boty.

Pak tu na tebe počkám, stejně nepřijdeš hned na řadu !

Devět balónků

Postaví se do ladné pózy, jednu nohu pokrčenou, jednu ruku v bok, druhou při těle, jen dlaň se odchyluje od stehna, v obličeji povýšený výraz přihlouplé krásky.

Zuzka udělá krok směrem k Manekýnce. Nerozhodně se zastaví. Dívá se na ni.

Manekýnka stočí pohled na Zuzku.

Nesměle, opatrně.

Ohrne ret.

Zavrtí hlavou.

Jemně trhne rameny.

Zamumlá skoro neslyšně.

Skleněný pohled upře na Zuzku.

Nejistě, nedívá se na Manekýnku.

Zuzka :

Zůstala jsem stát přede dveřmi. Ve výloze zářila veliká fotka hezké manekýnky.

Otáčela po mně oči.

Taky máš foukanou ?

Manekýnka :

No jéje. Tobě by taky slušela. A dej si přeliv.

Zuzka :

Proč ?

Manekýnka :

Je to moderní.

Zuzka :

Ale proč ?

Manekýnka :

Cožpak vím ? Tak se hloupě ptát.

Trdlo.

Zuzka :

Zdálo se mi, že slečna řekla "trdlo", nebo tak nějak, ale tvrdit to nemůžu.

Vyčítavě.

Pohlédne na sebe.

Důrazně.

V jednom místě dvěma prsty uchopí tričko, vytáhne je a opět pustí.

Mluví zvolna, důrazně, dlouhé slabiky nápadně protahuje, téměř slabikuje.

Pro sebe.

Stále důrazněji.

Manekýnka :

Máš špinavou blůzu.

Zuzka :

To je tričko. Měli jsme tělocvik. Zapomněla jsem se převléknout.

Manekýnka :

Máš špinavé tričko.

Zuzka :

Myslíš tenhle flíček ? To je od borůvek. Nechce pustit.

Manekýnka :

Ti nikoho nezajímá. Důvody nikoho nezajímají, drahoušku. Máš špinavé triko.

Zuzka :

Hloupá hlava.

Manekýnka :

A vypadáš jako čau, čau, to je pos, takovej chlupatej.

Zuzka :

Říkáš přesně to, co říkala Tonka.

Manekýnka :

Říkám vždycky jen to, co říkají jiní. Je to pohodlné. Taky ti to doporučuji.

Pro sebe, ale intenzivněji.

Otočí obličej přímo proti obličejí Manekýnky,
do očí, útočně.

Manekýnka odvrátí hlavu, uraženě se napřímí, otočí
se a odejde.

Otočí se zády k místu, kde stála Manekýnka, udělá
pár rychlých kroků.

Ještě rozčileně.

Vydechne, snaží se uklidnit. Tonka se vrací z místa,
kam předtím zašla. Vrací se z města.

Překvapeně.

Rozhodně. Neodivá se na ni.

Trucuje, zesiluje hlas.

Pro sebe.

Shovívavě. Položí jí ruku na rameno.

Zuska :

Hloupá hlava !

A víš, že mi nevadí, jak vypadám ? A víš, že vůbec
nemám chuť se ti v nejmenším podobat, ty hloupá
hlavo !

Zuska :

A odešla jsem.

Tonka :

Tak co je, proč nejsi uvnitř ?

Zuska :

Já tam nejdu.

Tonka :

Co blázníš ? Řekli ti něco ?

Zuska :

Já tam nebyla. Nechci tam. Já nechci foukanou !

Asi ještě nejsem tak moc velká. Asi jsem přece jen
ještě dítě.

Tonka :

To si oddychněš, až dostaneš rozum, že jo ?

Devět balónků

Zuzka sebou škubne, zamrká, silně stiskne obě víčka, aby potlačila slzy.

Snaží se ji uchlácholit.

Odsekne.

Opět odsekne, trhne hlavou.

Triumfuje.

Tončimu pozornost upoutá v dálce výloha s kabelkami, přestává se starat o Zuzku, přechází dozadu.

Zuzka se zajímá, zůstává sama v popředí, zavře oči.

Odhází.

Zajde.

Zuzka stojí s očima široce rozevřenýma, hlavu zakloněnou, dívá se nahoru.

Ty to máš, Zuzano, všechno popletané.
Keukni, když se o tebe zajímají kluci.

Zuzka :

O mně se nikdo nezajímá.

Tonka :

A co náš Pepík ?

Zuzka :

To nevíš.

Tonka :

To vím, říká ti Zuzanko, a kouká jako raněnej páv.
Fakt.

Zuzka :

Najednou jsem neviděla na cestu. Slyšela jsem, jak
mi Tonka říká,

Tonka :

Hele, kabelky, jakou by sis vybrala ?

Zuzka :

Ale já jsem se dívala na divokou kachničku, která

Rozzechvěla.

Náhle se stupňující se radostí.

Zakloní hlavu dozadu, vypne se na špičky, široce
rozevře paže do stran.

Zatočí se na místě, směje se.

Zastaví se. Celé tělo a paže uvolní. Uklidní se.
Vydechne.

Stojí u mostního zábradlí. Dívá se nahoru.

Pohled sleduje odraz ve vodě.

Pohlédne se s radostným pocitem úniku z nebezpečí.

Otáčí se zpět.

Dívá se na vodu.

Rozmáchne se široce rukou.

Přechází zezadu, když slyší poslední slova, rychle se
přiblíží a chytí Zuzku za ruku.

Podívá se na Zuzku zkoumavě, když se jí nedostane
hned odpovědi, zakroučí hlavou a opět odchází jako
na pokračování procházky.

letěla vysoko nad městem

a odkudsi z otevřeného okna jsem zaslechla hru
na trubku.

Co je mi do kabelek, co je mi do foukané, aťsi
mám na tričku flíček od borůvek, aťsi mám vlasy, jak
mi narostly, ať si Tonka vybírá kabelku,

já musím utíkat,

já mám radost !

Zastavila jsem se až na mostě.

Jedno slunce tam svítilo na obloze

a druhé ve vodě.

Utekla jsem Tonce.

Nebuďu jako ona.

Nevěříš, kachničko ?

Tak já hodím do vody všechny koruny, co mám. Klidně.

Nepotřebuju je !

Dospělá osoba :

Copak to děláš ? Spadnou ti tam peníze. Ty jsi něja-
ké žululum. A kam vlastně jdeš ?

Dívá se za ní.

Kývne hlavou stranou.

Stojí frontálně, dívá se před sebe.

Jako z velké výšky objímá pohledem svět pod sebou.

Chvilí stojí v údivu.

Pauza.

Z portálu se ozve hlas Dítěte.

Také z portálu.

Oživeně.

Zuzka :

Copak jsem mohla říct, že nikam ? Dospělí chodí vždycky někam. Už takhle si ta osoba myslí, že to nemám v hlavě v pořádku. A to zrovna ve chvíli, kdy to mám v pořádku tak, jako nikdy předtím.

A tak jsem ukázala na rozhlednu.

A taky jsem tam šla.

Vylezla jsem až nahoru, myslela jsem, že třeba uvidím naši školu nebo aspoň ty velké osiky, co rostou u ní, ale pak jsem ani nepoznala, jestli je vidím, nebo ne.

Tak velký a stříbrný byl svět.

Dítě :

Mami, já chci balónek.

Maminka :

Škoda peněz, ulítne ti a nebudeš mít nic.

Zuzka :

Škoda peněz ? To naschvál slezu a koupím si za všechny peníze, co mám, balónky. A všechny žluté, jestli budou tolik žlutých mít. Budou myslet, že to mám na slavnost.

Devět balónků

Rozběhne se k portálu. Otočí se zády. Hlas z portálu.

Zuzka se vrací, v ruce svírá imaginární provázky balónků, šťastně se dívá na ně nahoru.

Povolí palec a ukazovák. Ostatní prsty jsou sevřené. Zuzka povoluje další prsty, pohledem sleduje let balónků.

Radostně.

Odvrátí pohled stranou směrem k portálu, odkud předtím mluvilo Dítě s maminkou.

Pobaveně.

Pohled se vrací nahoru. Stojí uprostřed jeviště. Šťastně.

Hudba hraje závěrečný motiv.

Prodavačka balónků :

Tak tady máš osm balónků. A dej pozor, mohly by ti uletět.

Drž je, co je nedržíš !

Tonka :

Pátý, šestý, sedmý, osmý ! Už letí !

Paní nechala brčko v limonádě, vylezla na lavičku a snažila se jeden, co se hnál kolem ní, chytit. Jehlové podrážky jí přitom zapadly mezi prkýnka lavičky, paní musela bosa na zem a honem, dokud si toho nikdo nevšimne, vytáhnout polapené střevíce. Bylo mi to k smíchu. Právě takové lodičky si jela kupovat Tonka.

A žluté balónky letěly, bylo jich osm, ten devátý bylo slunce.

